

INDENRIGS- OG SUNDHEDSMINISTERIET

Folketingets Administration
Christiansborg
1218 København K
Att.: Direktør Marie Hansen

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 5. september 2025

Kære Marie Hansen

Ved brev af 3. juli 2025 stilet til departementscheferne i henholdsvis Justitsministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet har Folketingets Administration anmodet ministerierne om at redegøre for gældende ret inden for ministeriernes ressort med hensyn til at yde, love eller tilbyde en økonomisk fordel til et folketingsmedlem for at nedlægge sit mandat.

Folketingets Administration har også anmodet om, i det omfang det ikke allerede er i strid med gældende ret, at komme med forslag til mulige modeller for en regulering, der sikrer, at det fremover ikke skal være tilladt at yde, love eller tilbyde en økonomisk fordel til et folketingsmedlem for at nedlægge sit mandat.

Grundloven

Grundlovens § 56 lyder således:

”Folketingsmedlemmerne er ene bundet ved deres overbevisning og ikke ved nogen forskrift af deres vælgere.”

Om bestemmelsen fremgår bl.a. følgende af Jens Peter Christensen m.fl.:

”Grundloven med kommentarer”, 2. udgave (2025) s. 405 f.:

”Grundlovens § 56 betyder for det første, at et folketingsmandat ikke kan tilbagekaldes af vælgerne, og at en sådan ordning ikke kan indføres ved lov. Endvidere kan det heller ikke ved lov bestemmes, at et folketingsmandat tilhører det parti, som et folketingsmedlem er valgt for, og at det pågældende medlem derfor skal forlade Folketinget, såfremt medlemmet selv forlader eller bliver ekskluderet af partiet. Det er heller ikke muligt med bindende virkning at indgå aftale mellem et politisk parti og et valgt

folketingsmedlem, om f.eks. at folketingsmedlemmet skal følge partiets politik, og at han vil udtræde af Folketinget, hvis han forlader partiet. På den anden side kan aftaler have virkning i det indbyrdes forhold mellem partiet og medlemmet, idet manglende overholdelse af en aftale kan føre til eksklusion af partiet, at partiet undlader at opstille den pågældende til et følgende valg, eller at medlemmet fratages udvalgsposter og ordførerskaber. Grundlovens § 56 omfatter ikke dette indbyrdes forhold, men garanterer alene, at folketingsmedlemmet kan forblive medlem af Folketinget valgperioden ud.”

I notat af 25. juni 2025 har Folketingets Administrations Lovsekretariat konkluderet, at grundlovens § 56 ikke er til hinder for, at andre forsøger at overbevise et folketingsmedlem om at nedlægge sit mandat, eller for, at der stilles det pågældende medlem en økonomisk fordel i udsigt, hvis medlemmet vælger at følge opfordringen. Justitsministeriet er enig i denne vurdering.

Straffeloven

Med hensyn til gældende ret i relation til straffeloven kan der henvises til justitsministerens besvarelse af 20. august 2025 af spørgsmål nr. 13 (Alm. del) fra Folketingets Udvalg for Forretningsordenen. Besvarelsen er vedlagt.

Valglovgivningen

Folketingsvalgloven indeholder et forbud mod betaling for vælgererklæringer til et politisk parti og for stillerunderskrifter til kandidater uden for partierne. Der henvises til folketingsvalglovens §§ 12 c og 32 a.

De nævnte regler omfatter ikke det at yde, love eller tilbyde en økonomisk fordel til et folketingsmedlem for at nedlægge sit mandat. Der findes således ikke noget forbud i valglovgivningen mod betaling for at nedlægge et mandat.

Partier, der har deltaget i det seneste folketingsvalg, kan efter nogle nærmere angivne kriterier i partistøtteloven få offentlig partistøtte. Ifølge partistøtteloven skal den offentlige partistøtte anvendes til politisk arbejde.

Begrebet politisk arbejde defineres bredt i partistøttelovens § 1, stk. 2, der lyder således:

”Stk. 2. Ved politisk arbejde forstås i denne lov enhver aktivitet, der tager sigte på at fremme valg her i landet af en eller flere kandidater eller fremme et bestemt resultat af en folkeafstemning her i landet ved

- 1) at udbrede kendskabet til bestemte politiske synspunkter,
- 2) at etablere og drive organisationer,
- 3) at samarbejde med andre organisationer eller
- 4) på anden måde.”

I lyset af den nævnte definition af politisk arbejde er det Indenrigs- og Sundhedsministeriets vurdering, at en økonomisk kompensation til et folketingsmedlem for at nedlægge sit mandat ikke falder inden for definitionen af politisk arbejde. En sådan aktivitet ville således ikke tage sigte på at fremme valg her i landet af en eller flere kandidater eller fremme et bestemt resultat af en folkeafstemning her i landet.

På den baggrund er det Indenrigs- og Sundhedsministeriets vurdering, at et folketingsparti ikke kan anvende offentlig partistøtte udbetalt i medfør af partistøtteloven til en økonomisk kompensation til et folketingsmedlem for at nedlægge sit mandat.

Udformning af et forbud mod at yde, love eller tilbyde en økonomisk fordel til et folketingsmedlem for at nedlægge sit mandat

Et strafbelagt forbud mod at yde, love eller tilbyde en økonomisk fordel til et folketingsmedlem for at nedlægge sit mandat vil eksempelvis kunne gennemføres i enten straffeloven eller valglovgivningen. Udarbejdelse af egentlige modeller for et sådant forbud vil imidlertid kræve politisk stillingtagen til en række principielle spørgsmål, herunder om den nærmere afgrænsning af et sådant forbud.

Der vil således bl.a. skulle tages stilling til, hvilke økonomiske fordele der skal være omfattet af forbuddet. Skal forbuddet omfatte andet end egentlige pengebeløb, skal der tages stilling til, om et forbud eksempelvis skal omfatte udpegning af et folketingsmedlem til en international post, en bestyrelsespost i en offentlig ejet virksomhed eller lignende.

Der vil også skulle tages stilling til, hvilke fysiske og juridiske personer der skal være omfattet af forbuddet. Skal forbuddet omfatte betaling fra virksomheder, skal der tages stilling til, om ansættelse i et job i det private erhvervsliv, som forudsætter nedlæggelse af mandatet, også skal være omfattet.

Justitsministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet bistår selvsagt gerne i forbindelse med eventuelle videre drøftelser.

Justitsministeren og indenrigs- og sundhedsministeren vil desuden invitere medlemmerne af Folketingets Udvalg for Forretningsordenen til et møde om problemstillingen.

Med venlig hilsen

Johan Kristian Legarth
Departementschef
Justitsministeriet

Svend Særkjær
Departementschef
Indenrigs- og Sund-
hedsministeriet